

Tíðargrein

Jóan Pauli Poulsen
handilsskúllærari

Keypp og søla av rættindum í verandi fiskidagaskipan

Fiskiveiði krevur sum vera man atgongd til kapital og manning eins og atgongd til fiskigrunnarnar. Kapitalmarknaður og arbeiðsmarknaður finnast, men atgongd til fiskigrunnarnar fæst ikki við marknaðarkorum, og kortini...

Upprunaliga atgongdin til fiskiveiði varð lutað út á tann søguliga flotan, sum tilvildarlaga hóraði undan húsaganginum í 1990'unum. Í hesum flota, ið var fyri hond við stódd, teknologi og aldursbýti, fekk hvørt skipið tillutað eitt varandi veiðiloyvi, sum enn er fyrirtreyt fyri at fáa lut í teimum árligu fiskiloyvunum. Veiðiloyvið, sum er óloysiliga knýtt at skipinum, ikki at eiganum, hevur tí eitt kapitalvirði, sum í 2011-13 ætlandi liggur um 14% av skipsvirðinum í feskiskaflotanum. Veiðiloyvi eru sostatt í roynd og veru atkomilig á einum gráum kapitalmarknaði. Hevði reiðarin í staðin fingið veiðiloyvið beinleiðis tillutað til dømis við festibrævi, hevði eitt nú útskiptingin av skipum verið tað títtari, og ampin av fremmenda kapitali í veiðiloyvum hevði verið burturi.

Við soleiðis 'løgildum' skipi í ogn fær reiðarin fiskidagar at umsita vegna Fiskivinnuáráðs. Umsitingarhættirnir av fiskidøgum eru tvinnir. Tann siðbundni hátturin einans at halda seg til tillutingina er annar. Hin er bara fyri ein part at fiska sjálvur fyri so at selja teimum avlopsdagarnar, ið keypa fiskidagar oman á eina tepra tilluting. Báðir partar fáa soleiðis hvør eftir øðrum lagað tillutingina eftir virkseminum. Eisini eru teir, sum bæði selja og keypa fiskidagar og sostatt kunnu í bráðskundi finna saman at laga loyvini eftir broyttum umstøðum í fiskiárinum.

Niðanfyri eru skipini við fiskiloyvi á innaru leið sett upp móti hvørjum øðrum eftir umsitingarhátti. Sum kunnugt hevur skipatalið yvirhøvur verið fallandi hesi seinastu 5 árin (úr 105 niður á 82 skip, bólkur 5 er ikki við). Men sum myndin vísir, er tilgongdin ikki samfallandi. Soleiðis er talið á skipum, sum einans halda seg til tillutingina økt fram til 2013-14, fyri síðan at minka munandi. Beint øvut taka skipini, sum umseta fiskidagar, til í tali eftir fallið fram til 2013-14, men koma tó ikki á sama stóði sum í 2011-12. Soleiðis sæð er ikki bara talan um eitt tilvildarligt

tíðarrák móti færri fiskiskipum, men um eina tilætlaða bygnaðarbroyting í veiðiloyvum eins væl og í umsitingini av fiskidøgum.

Sí talvu

Kanna vit nærri, hvussu tillutingin av fiskidøgum verður umsitin, sæst niðanfyri at tey skip, ið siðbundið halda seg til tillutingina, brúka bara eina góða helvt av tillutaðu fiskidøgnum. Hvi so man vera, er ikki greinað her, men tað lága virksemið skyldast neyvan sjálvari tillutingini til hesi skipini.

Sí talvu

Tey skipini sum harafturímóti selja og keypa fiskidagar, sýnast at vera virknari mált við javnt fáum óbrúktum døgum. Og tað var at vænta al tann tíð, at ein fittur partur av tillutingini skiftir hendur um ein gráan fiskidagamarknað, ið sjálvboðin er frambrotin fyri at allokera eina óneyva tilluting út á ymislig virkis- og fiskievni í flotanum. Skulu atlit havast at stovnsrøkt á innaru leiðum, sum allir nú svørja fyri, fær ein fiskidagamarknaður óivað ein størri leiklut í allokeringini av skerdum fiskidøgum.

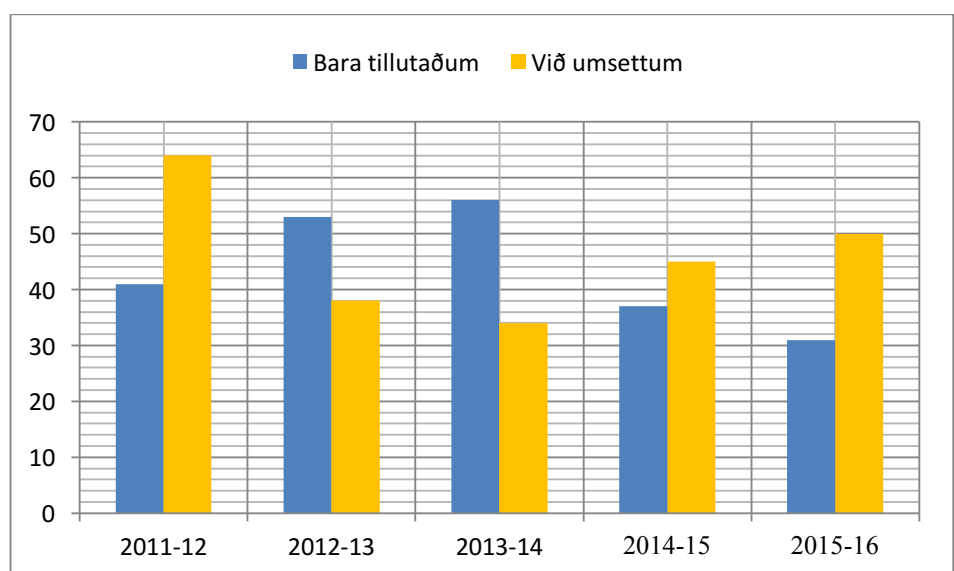
Sí talvu

Við hesum er víst á, at tvinnir rættindamarknaðir virka í verandi skipan. Annar har yvirskipað veiðirættindi heft upp í sjálvvinnutólið verða keypt og seld í og við at 'løgild' skip verða handlað. Hesin háttur seinkar búskaparlaga endurnýgging av flotanum og savnar rættindini á alsamt færri hendur. Hóast henda skipan leingi hevur verið til alment forargils, vilja keyparar treyðugt og hvaðna minni seljarar lata hana av hondum.

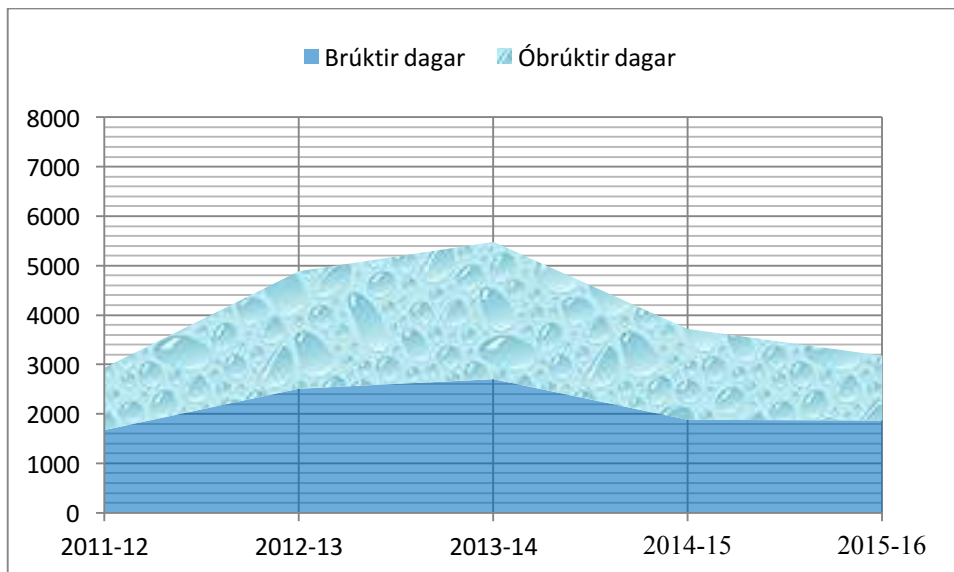
Men uttan fiskidagar eru veiðirættindi bert eitt eiti. Rættindamarknaðurin, har fiskidagar verða handlaðir til fyrimunar fyri dugandi menn og sum fer at vinda uppá seg, tá neyðugar skerjingar av virkseminum á innaru leið koma fyri, leggur beinleiðis upp til eina uppboðssøluskipan. Men onkursvegna er semja um ikki at taka verandi umsetning av fiskidøgum upp á tunguna í tí annars harðmæltu kjakinum um nýskipan.

Tórshavn, 11. februar 2017.

Talið á skipum/veiðiloyvum á innaru leið, fiskiárin 2011-12 til 2015-16.

Tillutingin býtt í brúktar og óbrúktar dagar hjá skipum uttan umsettar dagar

Tillutingin býtt á egið brúk, umsettar dagar og óbrúktar dagar

